

Obsah

DRUHÝ SVAZEK

Zkoumání k fenomenologii a teorii poznání

Úvod	15
§ 1. Nutnost fenomenologických zkoumání k epistemologické přípravě a vyjasnění čisté logiky	15
§ 2. K ozřejmení cílů takových zkoumání	17
§ 3. Obtíže čisté fenomenologické analýzy	22
§ 4. Nezbytnost přihlížení ke gramatické stránce logických prožitků . . .	26
§ 5. Vytyčení hlavních cílů následujících analytických zkoumání	28
§ 6. Dodatky	30
§ 7. Princip bezpředsudečnosti epistemologických zkoumání	33

I. Výraz a význam

První kapitola

Podstatná rozlišení	41
§ 1. Dvojitý smysl slova znak	41
§ 2. Podstata poukazování	41
§ 3. Odkaz a důkaz.	43
§ 4. Exkurs o původu poukazování v asociaci.	46
§ 5. Výrazy jako významuplné znaky. Odlišení jistého sem nenáležícího smyslu výrazu	47
§ 6. Otázka fenomenologických a intencionálních rozlišení náležejících k výrazům jako takovým	48
§ 7. Výrazy v komunikativní funkci	49
§ 8. Výrazy v osamoceném duševním životě	50
§ 9. Fenomenologická rozlišení mezi fyzickým jevem výrazu, smysl- udělujícím aktem a smysl-vyplňujícím aktem.	52
§ 10. Fenomenologická jednota těchto aktů	54
§ 11. Ideální rozlišení: nejprve mezi výrazem a významem jako ideálními jednotkami	56
§ 12. Pokračování: vyjadřovaná předmětnost	59

§ 13. Souvislost mezi významem a předmětným vztahem	61
§ 14. Obsah jako předmět, jako vyplňující smysl a jako smysl nebo význam sám	62
§ 15. S těmito rozlišeními spojené víceznačnosti řeči o významu a o absenci významu.	64
§ 16. Pokračování. Význam a konotace	68
Druhá kapitola	
K charakteristice význam-propůjčujících aktů	72
§ 17. Ilustrující fantazijní obrazy jako domnělé významy.	72
§ 18. Pokračování. Argumenty a protiargumenty	74
§ 19. Rozumění bez názoru	76
§ 20. Myšlení bez názoru a „zastupující funkce“ znaků.	77
§ 21. Úvahy o nutnosti sestoupení ke korespondujícímu názoru za účelem objasnění významů a poznání pravd, jež jsou v nich založeny	80
§ 22. Různé charaktery rozumění a „kvalita známosti“	82
§ 23. Apercepce ve výrazu a apercepce v názorných představách	83
Třetí kapitola	
Kolísání slovních významů a idealita významové jednoty.	86
§ 24. Úvod	86
§ 25. Vztahy krytí mezi obsahy manifestace a jmenování.	86
§ 26. Podstatně okazionální výrazy a objektivní výrazy.	88
§ 27. Jiné druhy kolísajících výrazů	94
§ 28. Kolísání významů jako kolísání znamenání	96
§ 29. Čistá logika a ideální významy	98
Čtvrtá kapitola	
Fenomenologický a ideální obsah významových prožitků.	103
§ 30. Obsah vyjadřujícího prožitku v psychologickém smyslu a jeho obsah ve smyslu jednotného významu	103
§ 31. Aktový charakter znamenání a ideálně-jeden význam.	105
§ 32. Idealita významů není idealitou v normativním smyslu.	107
§ 33. Pojmy „význam“ a „pojem“ ve smyslu species se nekryjí	108
§ 34. V aktu znamenání není význam uvědomován předmětně	108
§ 35. Významy „o sobě“ a výrazové významy	109

II. Ideální jednota species a novější teorie abstrakce

Úvod	113
První kapitola	
Obecné předměty a vědomí obecnosti	115
§ 1. Obecné předměty si uvědomujeme v podstatně jiných aktech než předměty individuální	115
§ 2. Nezbytnost řeči o obecných předmětech	117
§ 3. Otázka, zda je třeba jednotu species chápat jako jednotu nevlastní. Identita a stejnost	118
§ 4. Námitky proti redukování ideální jednoty na roztroušenou rozmanitost	119
§ 5. Pokračování. Spor mezi J. S. Millem a H. Spencerem	122
§ 6. Přejít k následujícím kapitolám	124
Druhá kapitola	
Psychologické hypostazování obecného	127
§ 7. Metafyzické a psychologické hypostazování obecného. Nominalismus	127
§ 8. Klamný myšlenkový postup	128
§ 9. Lockova nauka o abstraktních idejích.	130
§ 10. Kritika	132
§ 11. Lockův obecný trojúhelník	136
§ 12. Nauka o společných obrazech	139
Třetí kapitola	
Abstrakce a pozornost	141
§ 13. Nominalistické teorie, které pojímají abstrakci jako výkon pozornosti	141
§ 14. Námitky, které zároveň postihují každou formu nominalismu. a) Nedostatek deskriptivního stanovení cílových bodů	143
§ 15. b) Původ moderního nominalismu jako přemrštěná reakce proti Lockově nauce o obecných idejích. Podstatný charakter tohoto nominalismu a nauka o abstrakci jako výkonu pozornosti	146
§ 16. c) Obecnost psychologické funkce a obecnost jako významová forma. Různý smysl vztahu obecného a rozsahu	149
§ 17. d) Aplikace na kritiku nominalismu	152
§ 18. Nauka o pozornosti jako zobecňující schopnosti	153
§ 19. Námitky. a) Výlučné postřehování určitého momentu neruší jeho individualitu	155
§ 20. b) Vyvrácení argumentu odvolávajícího se na geometrické myšlení.	157

- § 21. Rozdíl mezi zaměřením pozornosti na nesamostatný moment nazíraného předmětu a na odpovídající atribut in specie 158
- § 22. Zásadní nedostatek fenomenologických analýz pozornosti 160
- § 23. Smysluplná řeč o pozornosti se týká celé oblasti myšlení, a nikoli jen oblasti nazírání 163

Čtvrtá kapitola

- Abstrakce a reprezentace 167
  - § 24. Obecná představa jako prostředek úspory myšlení 167
  - § 25. Otázka, zda obecná reprezentace může sloužit jako podstatná charakteristika obecné představy 169
  - § 26. Pokračování. Různé modifikace vědomí obecnosti a smyslový názor 171
  - § 27. Oprávněný smysl obecné reprezentace 173
  - § 28. Reprezentace jako zastupování. Locke a Berkeley 174
  - § 29. Kritika Berkeleyho teorie reprezentace 176
  - § 30. Pokračování. Berkeleyho argument s odkazem na geometrický důkaz 178
  - § 31. Hlavní zdroje vykázaných pomýlení 179

Pátá kapitola

- Fenomenologická studie o Humově teorii abstrakce 183
  - § 32. Humova závislost na Berkeleym 183
  - § 33. Humova kritika abstraktních idejí a její údajný výsledek. Jeho opomíjení hlavních fenomenologických bodů 184
  - § 34. Převedení Humova zkoumání na dvě otázky 186
  - § 35. Vůdčí princip, výsledek a hlavní myšlenky výkladu Humovy teorie abstrakce 188
  - § 36. Humova nauka o distinctio rationalis v umírněné a radikální interpretaci 190
  - § 37. Námitky proti této nauce v její radikální interpretaci 192
  - § 38. Přenesení skepse z abstraktních parciálních obsahů na všechny části vůbec 198
  - § 39. Poslední stupňování skepse a její vyvrácení 200

- Dodatek. Moderní humovství 203

Šestá kapitola

- Odlišení různých pojmů abstrakce a abstraktního 211
  - § 40. Záměny pojmů abstrakce a abstraktního, vztažených na jedné straně k nesamostatným parciálním obsahům a na druhé straně k species 211
  - § 41. Odlišení pojmů, které se sdružují kolem pojmu nesamostatného obsahu 213
  - § 42. Odlišení pojmů, které se sdružují kolem pojmu species. 216

III. K nauce o celcích a částech

Úvod	221
První kapitola	
Rozdíl mezi samostatnými a nesamostatnými předměty	223
§ 1. Složené a jednoduché, členěné a nečleněné předměty	223
§ 2. Zavedení rozlišení mezi nesamostatnými a samostatnými předměty (obsahy).	225
§ 3. Neoddělitelnost nesamostatných obsahů	227
§ 4. Analýzy příkladů podle Stumpfa	228
§ 5. Objektivní určení pojmu neoddělitelnosti.	231
§ 6. Pokračování. Navázání na kritiku jednoho oblíbeného určení . . .	233
§ 7. Přesnější vyjádření našeho určení zavedením myšlenky zákona . .	235
§ 8. Odlišení rozdílu mezi samostatnými a nesamostatnými obsahy od fenomenologického rozdílu mezi obsahy názorně se odlišujícími a prolnutými	238
§ 9. Pokračování. Poukázání na širší oblast fenoménů prolnutí	241
§ 10. Rozmanitost zákonů patřících k různým druhům nesamostatností .	245
§ 11. Odlišnost těchto „materiálních“ zákonů od zákonů „formálních“ či „analytických“	247
§ 12. Konkrétum a věc. Zobecnění pojmů samostatnosti a nesamostatnosti jejich přenesením na oblast následnosti a kauzality	252
§ 13. Relativní samostatnost a nesamostatnost	254
Druhá kapitola	
Úvahy k teorii čistých forem celků a částí	259
§ 14. Pojem fundování a příslušející teorémy	259
§ 15. Přejít k pojednání důležitějších vztahů částí	261
§ 16. Vzájemné a jednostranné, zprostředkované a bezprostřední fundování	262
§ 17. Přesné určení pojmů kus, moment, fyzická část, abstraktum, konkrétum	264
§ 18. Rozdíl mezi zprostředkovanými a bezprostředními částmi celku .	266
§ 19. Nový smysl tohoto rozdílu: bližší a vzdálenější části celku	267
§ 20. Bližší a vzdálenější části ve vzájemném vztahu	270
§ 21. Přesné určení pregnantních pojmů celek a část, jakož i jejich podstatných druhů, a to prostřednictvím pojmu fundování	272
§ 22. Smyslové formy jednoty a celek.	273
§ 23. Kategoriální formy jednoty a celek	278
§ 24. Čisté typy celků a částí. Postulát apriorní teorie.	281
§ 25. Dodatky k dělení celků na kusy pomocí dělení jejich momentů na kusy.	284

IV. Rozdíl mezi samostatnými a nesamostatnými významy a idea čisté gramatiky

Úvod	293
§ 1. Jednoduché a složené významy	294
§ 2. Otázka, zda složenost významů pouze zrcadlí složenost předmětů	295
§ 3. Přísný smysl složenosti významů. Implikující významy	296
§ 4. Otázka významuplnosti „synkategorematických“ součástí složených výrazů	301
§ 5. Samostatné a nesamostatné významy. Nesamostatnost smyslových částí slov a nesamostatnost vyjadřujících částí slov	304
§ 6. Srovnání s jinými rozlišeními. Neuzavřené, anomálně zkrácené a mezerovité výrazy	306
§ 7. Pojetí nesamostatných významů jako fundovaných obsahů	308
§ 8. Potíže tohoto pojetí. a) Otázka, zda nesamostatnost významu nespočívá vlastně jen v nesamostatnosti zmeananého předmětu	310
§ 9. b) Rozumění vytrženým synkategorematickým výrazům	311
§ 10. Apriorní zákonitosti ve spojování významů	313
§ 11. Námitka. Suppositio materialis a její analogie.	315
§ 12. Nesmysl a protismysl	321
§ 13. Zákony spojování významů a logická nauka o formách.	322
§ 14. Zákony bránící vzniku nesmyslu a zákony bránící vzniku protismyslu. Idea čisté gramatiky	327

V. O intencionálních prožitcích a jejich „obsazích“

Úvod	339
První kapitola	
Vědomí jako fenomenologický obsah já a vědomí jako vnitřní vnímání	341
§ 1. Mnohoznačnost pojmu vědomí	341
§ 2. Za prvé: vědomí jako fenomenologická jednota prožitků já. Pojem prožitku.	342
§ 3. Fenomenologický a běžný pojem prožitku	346
§ 4. Vztah mezi prožívajícím vědomím a prožívaným obsahem není žádný fenomenologicky speciální druh vztahu	348
§ 5. Za druhé. „Vnitřní“ vědomí jako vnitřní vnímání	350
§ 6. Původ prvního pojmu vědomí z druhého	352
§ 7. Vzájemné rozhraničení psychologie a přírodní vědy	354
§ 8. Čisté já a „uvědomování“	357

Druhá kapitola

Vědomí jako psychický akt.	361
§ 9. Význam Brentanova vymezení „psychických fenoménů“	361
§ 10. Deskriptivní charakteristika aktů jako „intencionálních“ prožitků	363
§ 11. Odvrácení nedorozumění, která jsou terminologicky nasnadě: a) „mentální“ nebo „imanentní“ objekt	367
§ 12. b) Akt a vztah vědomí nebo já k předmětu	372
§ 13. Upevnění naší terminologie	374
§ 14. Pochybnosti proti přijetí aktů jako deskriptivně fundované třídy prožitků	376
§ 15. Mohou být prožitky téhož deskriptivního rodu (a zvláště rodu <i>pocit</i>) zčásti akty a zčásti ne-akty?	382
a) A existují vůbec intencionální pocity?	383
b) Existují ne-intencionální pocity? Rozlišení pocitových počitek a pocitových aktů	386
§ 16. Rozlišení mezi deskriptivním a intencionálním obsahem	391
§ 17. Intencionální obsah ve smyslu intencionálního předmětu.	394
§ 18. Jednoduché a složené, fundující a fundované akty	396
§ 19. Funkce pozornosti v komplexních aktech. Fenomenologický vztah mezi zněním slova a smyslem jako příklad	398
§ 20. Rozdíl kvality a matérie aktu	404
§ 21. Intencionální a významová podstata.	408
 Příloha k paragrafům 11 a 20	 412

Třetí kapitola

Matérie aktu a představa jako podloží	417
§ 22. Otázka po vztahu mezi matérií a kvalitou aktu	417
§ 23. Pojetí matérie jako fundujícího aktu „pouhého představování“	418
§ 24. Obtíže. Problém diferenciací rodů kvalit	422
§ 25. Přesnější analýza obou možností řešení	424
§ 26. Uvážení a odmítnutí navrženého pojetí	427
§ 27. Svědectví vnitřní zkušenosti. Vjemová představa a vnímání	429
§ 28. Speciální výzkum situace v případě soudu	434
§ 29. Pokračování. „Uznání“ nebo „přítakání“ pouhé představě stavu věcí	436
§ 30. Pojetí identického rozumění slovu jako „pouhého představování“	441
§ 31. Poslední námitka proti našemu pojetí. Pouhé představy a izolované matérie	443

Čtvrtá kapitola

Studie o fundujících představách se zvláštním ohledem k nauce o soudu	446
§ 32. Dvojí smysl slova představa a domnělá evidence věty o fundaci každého aktu aktem představování	446
§ 33. Obnovení platnosti diskutované věty na základě nového pojmu představy. Jmenování a vypovídání	448
§ 34. Obtíže. Pojem jména. Kladoucí a nekladoucí jména	451
§ 35. Nominální kladení a soud. Zda se soudy vůbec mohou stát částmi nominálních aktů.	456
§ 36. Pokračování. Zda výpovědi mohou fungovat jako celá jména	461

Pátá kapitola

Další příspěvky k nauce o soudu. „Představa“ jako kvalitativně jednotný rod nominálních a propozicionálních aktů	466
§ 37. Cíl následujícího zkoumání. Pojem objektivujícího aktu	466
§ 38. Kvalitativní a materiální diferencování objektivujících aktů	468
§ 39. Představa ve smyslu objektivujícího aktu a její kvalitativní modifikace	473
§ 40. Pokračování. Kvalitativní a imaginativní modifikace	477
§ 41. Nová interpretace věty o představě jako podkladu všech aktů. Objektivující akt jako primární nositel matérie	481
§ 42. Další vývody	482
§ 43. Zpětný pohled na dřívější interpretaci probírané věty	485

Šestá kapitola

Soupis nejdůležitějších víceznačností termínů „představa“ a „obsah“	487
§ 44. „Představa“	487
§ 45. „Obsah představy“	493
Seznam literatury	497
Ediční poznámka	500